

Slovenska
filharmonija
Glasbena galerija

VIP

VIP 4

Sezona 2023/24

*Za
poduhovljene*

VIP 4 Sezona 2023/24

26. april 2024 ob 19.30
Stolnica svetega Nikolaja v Ljubljani

Za *poduhovljene*

Zbor in Orkester
Slovenske filharmonije

Holger Speck
dirigent

Anton Bruckner (1824–1896)

Locus iste | *Ta kraj*, WAB 23

Dva aequala, WAB 114 in 149

Ave Maria | *Zdrava, Marija*, WAB 6

Maša v e-molu, WAB 27

Koncert snema program Ars – 3. program
Radija Slovenija.

Ko so Dunajski filharmoniki decembra 1892 premierno izvedli *Simfonijo št. 8 v c-molu*, WAB 108, **Antona Brucknerja**, je takrat vodilni dunajski glasbeni kritik Eduard Hanslick delo označil za »zanimivo v podrobnostih, a kot celoto nenavadno in celo odvratno«, ter zapisal, da ga sestavljajo sicer »prebliski genialnosti – ko vsaj ne bi bilo vsega preostalega!«. Hanslicku je še posebej šla v nos Brucknerjeva goreča privrženost Wagnerjevi umetnosti, z njim pa je mnenje delila tudi širša dunajska družba. Glasbenokritiški krog je bil na splošno bolj naklonjen absolutni glasbi ter njenemu osrednjemu sodobnemu predstavniku Johannesu Brahmsu. Kljub temu je Bruckner bistveno zaznamoval svet glasbe, nočoj pa se bomo prepustili zvočni kulisi njegovega sakralnega *oeuvre*.

Joseph Anton Bruckner se je z glasbo srečal že zgodaj v otroštvu. Njegov oče je bil učitelj ter župni organist in *regens chori* v zgornjeavstrijski vasi Ansfelden, ki je za dodaten zaslužek po vaških gostilnah igral violino. Očetov glasbeni zanos se je očitno prenesel na sina, ki je kmalu tudi sam pričel igrati violino in orgle. Že z desetimi leti je pri bogoslužju za orglami nadomestil očeta. Pri stricu J. B. Weissu se je prvič srečal s Haydnovimi oratoriji in Mozartovimi mašami ter kmalu napisal svoje prve kompozicije. Po prezgodnji očetovi smrti je odšel v veličastni samostan sv. Florijana, ker je obiskoval šolo, ter kljub letom (pri 13 se je njegov glas že pričel spreminjati) sodeloval v deškem zboru. Tu se je izpopolnjeval v glasbenih predmetih ter še naprej vadal tako violino kot orgle. Po zaključenem šolanju v samostanu so sledila leta izpopolnjevanja za učiteljski poklic in

Anton Bruckner

učiteljevanje po manjših krajih v Zgornji Avstriji vse do leta 1845, ko se je vrnil v St. Florian, kjer je živel in delal naslednje desetletje. Tu je skladal predvsem namensko glasbo za določene priložnosti in omejene izvajalske možnosti.

Leta 1847 je ob smrti svoje tete in botre Rosalie Mayrhofer napisal **Dva aequala**, WAB 114 in 149, za tri pozavne (alt, tenor in bas). V Brucknerjevem opusu ti dve deli predstavljata odmik od monumentalnih stvaritev ter korak v intimno, kontemplativno razpoloženje, ki ga je nedvomno soustvarjalo vzdušje znamenitega avguštinskega samostana. Čeprav beseda zveza *voces aequales* v latinščini pomeni enostavno »enaki glasovi«, je pojem *aequale* v avstrijskem prostoru 18. stoletja postal sinonim za kratko, homofono skladbo za komorno zasedbo pozavn (običajno duet ali tercet). Njihov komemorativni namen in značaj izvira iz teologije, kjer pomen glasbila izhaja iz podobe angelskega zbora, ki s pozavnami oznanja božjo prisotnost in prihod sodnega dne, ter iz stoletij dojemanja zvoka pozavn kot posebej svečanega. Molovsko otožnost ob zaključkih fraz prekinjajo pikardijske kadence, melodična preprostost pa je prepletena s harmonskimi ekskurzi.

Po letih posvečanja učiteljskemu poklicu se je Bruckner s prevzemom službe organista v katedrali v Linzu leta 1855 naposled povsem posvetil glasbi. Vsako leto je več tednov preživel na

Dunaju, kjer je do leta 1861 na konservatoriju študiral kompozicijo, generalni bas, harmonijo, kontrapunkt in orgle. Po uspešno opravljenem zaključnem izpitu je sledilo kompozicijsko plodno obdobje, ko je napisal tudi sedemglasni motet **Ave Maria**, WAB 6. Z izvedbo v linški katedrali 12. maja 1861 so obeležili obletnico delovanja zbora Liedertafel Frohsinn, ki je bil pod Brucknerjevimi vodstvom ustanovljen leto poprej. Motet je leta 1867 izdala dunajska založba Emila Wetzlerja. Znamenita molitev *Zdrava, Marija* izhaja iz dveh pomembnih trenutkov v Evangeliju po Luku: Gabrielovega oznanjenja Mariji, da je brezmadežno spočela, ter Marijinega obiska noseče sestrične Elizabete, ki je pod srcem nosila Janeza Krstnika. Harmonije homofono vodenih glasov dajejo bogat, poln zven, ki odraža Brucknerjevo obvladovanje starejših kompozicijskih tehnik (raba modalnih harmonij in dolgih, s koralom navdihnenih fraz), ki jih je skladatelj združil z romantično rahločutnostjo. Sprva ločeni ženska in moška sekcija se združita in kulminirata v klicu Kristusovega imena, preden se vztrajno, a mirno umirjata do zaključne potrditve »Aleluja«.

Če je *Ave Maria* še odraz Brucknerjeve vpetosti v rigorozen študijski proces s strogim Simonom Sechterjem (Dunajski konservatorij) in Ottom Kitzlerjem (Linz), je njegova **Maša** št. 2 v e-molu, WAB 27, stvaritev svobodnejšega duha. Mašo je naročil linški škof Franz-Josef Rudigier, ki je leta 1862 že naročil *Slavnostno kantato Slavite Gospoda* (v izvorniku *Fest-Kantate Preiset den Herrn*), WAB 16, za obeležitev polaganja temeljnega kamna nove katedrale Marijinega brezmadežnega spočetja. Tudi mašo je naročil za slavlje v katedrali, a je bila izvedena šele leta

1869, ko je bila naposled končana dolgo odlagana konstrukcija votivne kapele s kipom Device. Mašni ordinarij je skladatelj uglasbil za osemglasni mešani zbor ter instrumentalno zasedbo pihal in trobil. Ponovno smo priča združevanju starejšega sloga s sodobnimi tehnikami. *Kyrie*, skoraj v celoti a cappella, je spomin na renesančne mojstre. V občasnih vstopih trobil že slutimo prihajajoča stavka *Gloria* in *Credo*, ki nakazujeta skladateljev zreli simfonični slog. Podobno kot v drugih Brucknerjevih mašah tudi tu *Glorio* zaokroži fuga, ki je skozi 18. stoletje postala tradicionalni zaključek ordinarijskega stavka. *Sanctus* se vrača k starocerkvenemu slogu, ki preide v intenzivno, s trobili podkrepljeno pasažo, ki deluje kot okno v prihodnost cerkvene glasbe. V *Benedictusu* sledi umiritev in refleksija. V zadnjem *Agnus Dei* kromatizmi jasno kažejo, da se je Bruckner že srečal z Wagnerjevimi deli, ki so nato bistveno vplivala na njegovo ustvarjalnost.

Za isto priložnost kot *Mašo št. 2* je napisal tudi motet ***Locus iste***, WAB 23, le da je motet zazvenel nekaj tednov kasneje. V tem času je Bruckner že živel na Dunaju, kjer je učil na konservatoriju in na univerzi, a je bil na katedralo v Linzu močno navezan. *Locus iste* je gradual, ki izhaja iz mašnega proprija t. i. maše *Kirchweih*, maše za praznovanje obletnice posvetitve cerkve. Besedilo temelji na dveh svetopisemskih zgodbah, Jakobovi lestvi in zgodbi o gorečem grmu. Odzvanjajo Jakobove besede »Zares, Gospod je na tem kraju, pa nisem vedel« (1 Mz 28,19) ter božje opozorilo Mojzesu »Ne hodi sem! Sezuj si sandale z nog, kajti kraj, kjer stojiš, je sveta zemlja« (2 Mz 3,9). Oblikovno sledi tridelni *da capo* obliki, kjer vsak del zaobjema eno vrstico besedila, vse skupaj pa zaokroža zaključna *coda*.

Kot v mnogih Brucknerjevih motetih tudi *Locus iste* členijo nastopi izolirane basovske sekcije, ki, kot opozarja muzikolog Anthony Carver, označuje pomembne strukturne točke. *Coda* je poudarjeno melizmatična in tako kontrastna sicer silabično potekajočemu motetu. Miniaturna mojstrovina, testament skladateljeve globoke vere in kompozicijskega genija, uvaja nocojšnji koncertni večer, s katerim obeležujemo 200. obletnico Brucknerjevega rojstva.

Jana Erjavec

Holger Speck

dirigent

Foto: Patrick Siegrist

Holger Speck je umetniški vodja mednarodno priznanega in z grammyjem nominiranega Vokalnega ansambla Rastatt ter baročnega orkestra Les Favorites. Je profesor petja na Visoki šoli za glasbo v Karlsruheju, kjer vodi tudi svoj vokalni ansambel, in gostujoči predavatelj na brazilsko-nemškem glasbenem festivalu v Rio de Janeiru. Kot karizmatičen dirigent in pedagog ter poznavalec številnih glasbenih slogov je uveljavljen tudi v mednarodnem prostoru, v katerem navdušuje poslušalce z izostrenim čutom za zvočnost ter živimi in prepričljivimi izvedbami.

V zadnjih letih je dirigiral na znanih festivalih, kot so RheinVokal Jugozahodnonemškega radia, Heidelberška pomlad in festival v Schwetzingenu, ter v mnogih evropskih koncertnih dvoranah, med drugim v Hamburški državni operi, Filharmoniji na Elbi, Festivalski hiši v Baden-Badnu in Državnem gledališču v Karlsruheju. Nastopil je tudi na koncertih na gradu Wartburg v organizaciji Deutschlandfunks Kultur ter sodeloval s Simfoničnim orkestrom iz Mulhousa v Franciji in Zborom Hrvaške radiotelevizije.

Pred kratkim je sodeloval z zborom Severnonemškega radia Hamburg in berlinsko Akademijo za staro glasbo, s katerima je izvedel *Božični oratorij* Johanna Sebastiana Bacha (posnetke televizijskega programa Arte si je na spletni strani ogledalo več kot 300.000 gledalcev), v Hamburški državni operi in Festivalski hiši Baden-Baden pa je vodil jubilejno izvedbo baletne predstave Johna Neumeierja *Dona nobis pacem* z glasbo iz Bachove *Maše v h-molu*.

Speck je tesno povezan tudi z Orkestrom in Zborom Slovenske filharmonije, s katerima je že izvajal *Nemški rekviem* Johannes Brahmsa ter posvetno zborovsko glasbo Josepha Haydna, Felixa Mendelssohna Bartholdyja in Roberta Schumanna. V Ljubljani je poleg tega sodeloval s Komornim zborom RTV Slovenija, s katerim je za zgoščenko *Iacobus Gallus* posnel delo *Missa ad imitationem Pater noster*. Številne zgoščenske je posnel tudi za založbe Carus, Deutsche Grammophon in Capriccio ter zanje prejel odlične kritike v najuglednejših evropskih in ameriških revijah.

Anton Bruckner

Locus iste

Ta kraj

Bog je naredil ta kraj.
Neprecenljiva skrivnost, brez madeža je.

Ave Maria

Zdrava, Marija

Zdrava, Marija, milosti polna,
Gospod je s teboj,
blagoslovljena si med ženami
in blagoslovljen je sad tvojega telesa, Jezus.
Sveta Marija, Mati Božja,
prosi za nas grešnike
zdaj in ob naši smrtni uri.
Amen.

Maša v e-molu

Kyrie

Gospod, usmili se

Gospod, usmili se.

Kristus, usmili se.

Gospod, usmili se.

Gloria

Slava

Slava Bogu na višavah
in na zemlji mir ljudem, ki so blage volje.

Hvalimo te, slavimo te,
molimo te, poveljučujemo te,
zahvaljujemo se ti zaradi tvoje velike slave.

Gospod Bog, nebeški Kralj,
Bog Oče vsemogočni.

Gospod, edinorojeni Sin, Jezus Kristus,
Gospod Bog, Jagnje Božje, Sin Očetov.
Ti odjemlješ grehe sveta, usmili se nas.
Ti odjemlješ grehe sveta,
sprejmi našo prošnjo.
Ti sediš na desnici Očetovi, usmili se nas.

Zakaj edino ti si Sveti,
edino ti Gospod, edino ti Najvišji,
Jezus Kristus, s Svetim Duhom:
v slavi Boga Očeta.
Amen.

Credo

Vera

Verujem v enega Boga,
Očeta vsemogočnega,
Stvarnika nebes in zemlje,
vseh vidnih in nevidnih stvari.

In v enega gospoda Jezusa Kristusa,
edinorojenega Sina Božjega,
ki je iz Očeta rojen pred vsemi vekmi
in je Bog od Boga, luč od luči,
pravi Bog od pravega Boga,
rojen, ne ustvarjen,
enega bistva z Očetom,
in je po njem vse ustvarjeno;
ki je zaradi nas ljudi in zaradi našega zveličanja
prišel iz nebes.

In se je utelesil po Svetem Duhu
iz Marije Device in postal človek.

Bil je tudi križan za nas,
pod Poncijem Pilatom je trpel
in bil v grob položen.

In tretji dan je od mrtvih vstal,
po pričevanju Pisma.

In je šel v nebesa, sedi na desnici Očetovi.
In bo spet prišel v slavi soditi žive in mrtve,
in njegovemu kraljestvu ne bo konca.

In v Svetega Duha, Gospoda, ki oživlja,
ki izhaja iz Očeta in Sina,
ki ga z Očetom in Sinom molimo in slavimo;
ki je govoril po prerokih.

In v eno, sveto, katoliško in apostolsko Cerkev.
Priznavam en krst v odpuščanje grehov.
In pričakujem vstajenja mrtvih
in življenja v prihodnjem veku.
Amen.

Sanctus – Benedictus

Svet – Blagoslovljen

Svet, svet, svet si ti,
Gospod, Bog vsega stvarstva.
Polna so nebesa in zemlja tvoje slave.
Hozana na višavah.
Blagoslovljen, ki prihaja v imenu Gospodovem.
Hozana na višavah.

Agnus Dei

Jagnje Božje

Jagnje Božje, ki odjemlješ grehe sveta,
usmili se nas.
Jagnje Božje, ki odjemlješ grehe sveta,
usmili se nas.
Jagnje Božje, ki odjemlješ grehe sveta,
podari nam mir.

GLASBENIK SEM

Slovenska filharmonija se pridružuje dobrodelni akciji zagotavljanja pomoči otrokom in mladostnikom iz socialno in ekonomsko ogroženih okolij pri razvijanju njihovih glasbenih potencialov, ki jo s skladom **Glasbenik sem** izvaja Zveza prijateljev mladine Slovenije. Otrokom in mladostnikom, ki si želijo glasbenega ustvarjanja in zanj nimajo možnosti, želi omogočiti glasbeno izobrazbo ali pomagati pri nakupu inštrumenta. Tako mladi ne bodo prikrajšani za možnost pridobivanja glasbenega znanja in razvoja svojega talenta.

Slovenska filharmonija se ob tem zavezuje, da bo izbranim prejemnikom pomoči iz sklada **Glasbenik sem** pomagala pri uveljavljanju njihovega glasbenega talenta in pridobljenega znanja.

Zato vas, cenjene poslušalke in poslušalci, prijazno vabimo, da tudi vi po svojih močeh prispevate v sklad **Glasbenik sem**.

Z načinom delovanja sklada **Glasbenik sem** se lahko seznanite na zgornji povezavi.

Slovenska
filharmonija

Če želite podpreti otroke in mladostnike
pri njihovem glasbenem razvoju,
jim lahko pomagate z nakazilom:

Zveza prijateljev mladine Slovenije

Dimičeva ulica 9, 1000 Ljubljana

TRR: SI56 0310 6100 1018 757

Sklic: SI00 245018

Namen: SF – Glasbenik sem

QR-koda za nakazilo, ki
jo prebere aplikacija vaše
mobilne banke

*Zveza Prijateljev
Mladine Slovenije®*

19. JUNI 2024
MUSIKVEREIN.AT

19:30 UHR
GROSSER SAAL

Kozina - Skrjabin - Sibelius

ORCHESTER DER SLOWENISCHEN PHILHARMONIE

Douglas Boyd - *Dirigent*
Alexander Gadjiev - *Klavier*

19. junij 2024 ob 19.30

Musikverein, Dunaj

Orkester Slovenske filharmonije

Douglas Boyd *dirigent*

Alexander Gadjiev *klavir*

Spored:

Marjan Kozina: Bela krajina

Aleksander Skrjabin: Koncert za klavir in orkester
v fis-molu, op. 20

Jean Sibelius: Simfonija št. 5 v Es-duru, op. 82

S Slovensko filharmonijo na Dunaj

Veliki abonma

Z nakupom **Velikega abonmaja** lahko po posebej dostopni ceni obiščete vseh **16 koncertov** treh abonmajskih ciklov, ki jih Slovenska filharmonija izvaja v Cankarjevem domu – **SMS, FKK in SOS**.

Veliki abonma zajema sedež v abonmaju SMS (četrtek ali petek), sedež v abonmaju FKK (četrtek ali petek) in sedež v abonmaju SOS, pri čemer mora abonent ob nakupu Velikega abonmaja v vseh treh abonmajih (SMS, FKK in SOS) **izbrati isto kategorijo sedeža**.

Abonenti Velikega abonmaja na Dunaj brezplačno!

Abonentom, ki boste nakup Velikega abonmaja opravili pred **1. junijem 2024**, Slovenska filharmonija **podarja enodnevni izlet na Dunaj z obiskom koncerta** Orkestra Slovenske filharmonije in pianista Alexandra Gadjeva, ki bo v sredo, 19. junija 2024, v Veliki dvorani tamkajšnjega Musikvereina.

Izlet in obisk koncerta bo Slovenska filharmonija organizirala v sodelovanju s turistično agencijo INES TOURS. Za več informacij obiščite spletno stran **www.filharmonija.si**.

Prijave sprejemamo **do 1. junija 2024** na **aleksandra.korbar@filharmonija.si**.

Izleta in koncerta se lahko udeležijo tudi **drugi zainteresirani**. Cena za neimetnike Velikega abonmaja je 80,00 EUR na osebo. **Prijave** so možne **do 1. junija 2024** na **info@ines-tours.si**. Prednost pri prijavi bodo imeli imetniki Velikega abonmaja.

Soorganizatorja koncerta:

VELEPOSLANIŠTVO REPUBLIKE SLOVENIJE
BOTSCHAFT DER REPUBLIK SLOWENIEN

Slovenski
kulturno-informacijski center
SKICA DUNAJ

Maj 2024

FKK 5

Za radožive

9. in 10. maj 2024 ob 19.30

Gallusova dvorana, Cankarjev dom

Orkester Slovenske filharmonije

Wayne Marshall *dirigent in pianist*

Spored:

Maurice Ravel: Alborada del gracioso

Leonard Bernstein: Suita iz baleta Fancy Free

George Gershwin: Rapsodija v modrem

George Gershwin: Druga rapsodija za klavir
in orkester

George Gershwin (prir. Robert Russell Bennett):
Porgy in Bess – simfonična slika

SIM 4

Sobotna izobraževalna matineja

18. maj 2024 ob 19.30

Dvorana Marjana Kozine, Slovenska filharmonija

Predstavitel skladb SOS 4: Gašper Muženič

Orkester Slovenske filharmonije

Alejo Pérez *dirigent*

Slovenska
filharmonija

SOS 4

Za popotnike

22. maj 2024 ob 19.30

Gallusova dvorana, Cankarjev dom

Orkester Slovenske filharmonije

Alejo Pérez *dirigent*

Joonas Ahonen *klavir*

Spored:

Charles Ives: Three Places in New England

Janez Matičič: Koncert št. 1 za klavir in orkester

Georg Crumb: A Haunted Landscape

UnsuK Chin: Rocanā (Soba svetlobe)

Bedřich Smetana: Vltava

PVC 6

Za odmik

26. maj 2024 ob 19.30

Dvorana Marjana Kozine, Slovenska filharmonija

Zbor Slovenske filharmonije

Urša Lah *dirigentka*

Spored:

Einojuhani Rautavaara: Missa a cappella

Nana Forte: Four sacred pieces

James MacMillan: Moteti – izbor

Sven-David Sandström: Credo

euoplakat

Sio1NET.

DRUŽINA

TAM TAM

Če želite prejemati redna e-obvestila o programu Slovenske filharmonije, sporočite svoj e-naslov na info@filharmonija.si.

Koncertni list Slovenske filharmonije
Vokalno-instrumentalni program – VIP 4
Izdala: Slovenska filharmonija
Direktor Slovenske filharmonije in umetniški vodja OSF: Matej Šarc
Umetniški vodja ZSF: Gregor Klančič
Avtorica spremne besede: Jana Erjavec
Jezikovni pregled: Tanja Svenšek
Oblikovanje: Arih Dinamik, d. o. o.
Prelom: Vlado Trifkovič
Ljubljana, april 2024

Redakcija koncertnega lista je bila končana 24. aprila 2024.

ISSN 2350-5117

Slovenska filharmonija –
Academia philharmonicorum

@slofilharmonija

Slovenska filharmonija
Orkester Slovenske filharmonije
Zbor Slovenske filharmonije

Kongresni trg 10
1000 Ljubljana
T +386 1 2410 800
E info@filharmonija.si
www.filharmonija.si

Ustanoviteljica Slovenske filharmonije je Vlada Republike Slovenije. Dejavnost Slovenske filharmonije financira Ministrstvo za kulturo.

Slovenska
filharmonija